

Achter de gevels van de Koningsstraat

Lever House ideale plek voor dekolonisatie

Het interieur van het Lever House in de Brusselse Koningsstraat wordt beschermd. Ooit werd de ontginning van Congo er gepromoot. *'Een herbestemming rond dekolonisatie zou niet misplaatst zijn'*, vindt Pascal Smet.

Lever House in de Koningsstraat

De Koningsstraat in Brussel verdient beter. Het **Astoria Hotel** blijft achter palissades verscholen – is er eigenlijk nog iemand met de renovatie bezig? – en aan de overkant van de straat, langs beide kanten van de Congreskolom, liggen twee gebouwen die elkaars spiegelbeeld zijn. Ze vielen ons nooit op. Het zijn degelijke neoklassieke volumes die een rustige vastheid uitstralen, maar die vrij anoniem zijn. Eigenlijk dachten we dat ze leeg stonden. Toch al zeker het grootste van de twee. Onder het balkon hangt een vangnet om loszittende stenen op te vangen. De muren bladderen af, het hout is geschilderd. De witte gevel is vergeeld, de groeven in de stenen zijn beladen als tandplak in een onverzorgd gebit. Zou een gebouw pijn voelen?

Ziehier het **Lever House**. Het gaat al even mee. Architect Jean-Pierre Cluysenaar had maar net de Sint-Hubertusgalerij opgeleverd, toen hij rond 1850 het Congresplein mocht aanleggen, met twee flankerende gebouwen en een magistrale trappartij naar de benedenstad. Het behield zijn voorkomen, tot een andere bekende architect er op ingreep. Paul Saintenoy, bekend van Old England (nu het Muziekinstrumentenmuseum), breidde het rond 1920 uit en deed het interieur helemaal over.

Old England - nu muziekinstrumentenmuseum

Lokettenzaal

Dat interieur werd in eerste instantie afgestemd op de *Banque Transatlantique Belge*. Een voorname trap leidt naar een hal die herkenbaar is als lokettenzaal. Een balkon met smeedijzeren balustrades kijkt op de werkvloer uit. De bank betrok het pand in 1919, maar verkocht het twee jaar later.

Het Lever House was een 'maison de prestige' van waaruit promotie gevoerd werd voor investeringen in Congo.

Lever House - interieur

Toen kwam **Lever Brothers**, de Britse firma die de wereld properder gemaakt had met haar Sunlight-zeep. In 1911 kreeg ze in Congo een gebied van 750.000 hectare in concessie om palmolie te ontginnen. Daar hoorde een representatief stekje in Brussel bij. In 1930 zou het bedrijf fuseren met de concurrerende Margarine Unie. Dat was de geboorte van **Unilever**.

Het Lever House was een 'maison de prestige' van waaruit promotie gevoerd werd voor investeringen in Congo. Dat wordt na het binnenkomen meteen duidelijk in de ruime vestibule. De vloeren en wanden zijn bekleed met een keur aan marmersoorten, overwegend uit Europa.

In de twee zijnissen van de hal staan twee levensgrote bronzen beelden van een Congolese man en vrouw. Het beeld van de vrouw is een onderdeel van een beeldengroep met vissers. Het geheel was te zien op de Wereldtentoonstelling van Tervuren in 1897 – het Africa Museum heeft er nog een versie van. Het beeld van de man is een clichébeeld van een atletische jager met lendendoek, een speer en een machete.

In de zijnissen van de hal staan twee bronzen beelden van een Congolese man en vrouw.

De Lever Brothers brachten in hun gebouw een museum en een filmzaal onder. Daar werd volop aan koloniale propaganda gedaan.

In 1958 kocht de Belgische Staat het gebouw, nadien nam het *Institut Supérieur Industriel de Bruxelles* er zijn intrek. In 2024 verhuist die school naar een andere plek.

Hoewel je het uit de zeltogende toestand niet kunt afleiden, zijn de gevels en het dak in 1977 al beschermd. Dat lijkt weinig indruk te maken op de Franse Gemeenschap, die eigenaar is, maar nu beschermt de Brusselse Regering ook het interieur.

'Nu het gebouw volledig beschermd is, kan een toekomstige koper er niet eender wat mee doen', zegt Brussels staatssecretaris Pascal Smet. Hij heeft een werkgroep dekolonisatie aangesteld. De zestien experts brengen dit jaar een advies uit over koloniale symbolen in de openbare ruimte. *"De werkgroep kan wel iets met dit gebouw. Misschien is het inzicht nu dat de koloniale propaganda die in het Lever House gevoerd werd, fout zat. Zo'n pand in het centrum van Brussel zou een mooi gebaar zijn als informatiecentrum over dekolonisatie. Ik zal de andere overheden daar zeker van op de hoogte brengen."*

Renovatieproject Hotel Astoria: vanaf 2022 het chicste hotel van Brussel